

TaalCompleet^{B2}

Nederlands voor anderstaligen

Klassikaal leren

Zelfstudie

Online leren

KLEURRIJKE
EDUCatieve UITGEVERIJ

TAALCOMPLEET B2

Nederlands voor anderstaligen

Taalniveau B1 naar B2

1e druk 2026

ISBN 978-94-90807-85-6

© KleurRijker Educatieve Uitgeverij B.V. - info@kleurrijker.nl

Auteurs en redactie: Hanne Boendermaker, Rineke Crama, Jet Doedel, Babs Gerholt, Joanneke Halbertsma, Mirjam Hordijk, Jacobine Los, Wieke Meester, Henriëtte ten Napel, Klara Smeets, Dagmar Willemse

Met medewerking van: Lotte Meijer, Rachel Timmer, Rosanne Vermaat

Illustraties: Jeroen van Schie 'Soulkoeien'

Vormgeving: Arjan Steinz 'AG Media', Brent Wouda 'Vanbrent'

Vormgeving omslag: 'Vanbrent'

Foto omslag: Bas Czerwinski, Fenix, kunstmuseum over migratie

Met dank aan alle auteurs, instanties en organisaties die toestemming hebben gegeven voor het gebruik van hun teksten en afbeeldingen in dit lesmateriaal. De uitgever heeft ernaar gestreefd de auteursrechten te regelen volgens de wettelijke bepalingen. Degenen die desondanks menen zekere rechten te kunnen doen gelden, kunnen zich alsnog tot de uitgever wenden.

Alle rechten voorbehouden

Op dit materiaal rust auteursrecht, ongeacht de verschijningsvorm (digitaal, papier, etc.). Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand of openbaar gemaakt, in enige vorm of op enige wijze, hetzij elektronisch, mechanisch, door fotokopieën, opnamen, of op enige andere manier, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever. Misbruik is strafbaar. Ook het gebruik van door iemand anders illegaal gemaakte kopieën is verboden.

Licentie

Rechtmatige gebruikers van dit materiaal hebben een gebruikslicentie door één persoon per verkochte licentie voor de duur van 36 maanden, tenzij anders overeengekomen met Uitgeverij KleurRijker B.V. Per licentie kunnen de online opdrachten vier keer worden gemaakt. Gebruik van het online materiaal van TaalCompleet B2 dat niet gekoppeld is aan een licentie, staat gelijk aan het maken van een kopie/verveelvoudiging en is nadrukkelijk niet toegestaan en strafbaar.

www.kleurrijker.nl

Welkom bij TaalCompleet, de lesmethode voor mensen die Nederlands leren (Nt2). Met TaalCompleet B2 leer je de taal die je nodig hebt om te werken of studeren op het niveau van mbo 4, hbo of universiteit. Ook voor het Staatsexamen Nt2 Programma II heb je niveau B2 nodig. Met dit boek kun je dat niveau bereiken.

Over TaalCompleet B2

- » De methode bestaat uit acht thema's met ieder vier of vijf paragrafen. De paragrafen bevatten lees- en luisterteksten, video's, uitleg en opdrachten. Hiermee werk je aan alle taalvaardigheden: lezen, luisteren, schrijven en spreken.
- » De thema's hebben onderwerpen die belangrijk zijn in het dagelijks leven, zoals opleiding, mobiliteit, cultuur, werk, milieu, politiek, communicatie en wetenschap. In de methode wordt vooral authentiek materiaal gebruikt, dus teksten en video's die je ook in het dagelijks leven kunt tegenkomen. Verder bevat de methode praktijkopdrachten (taalkaarten), waarmee je de taal gaat oefenen in het dagelijks leven. De taalkaarten worden samen met een aantal schrijf- en spreekopdrachten opgeslagen in je digitale portfolio. Dit portfolio geeft inzicht in je taalvaardigheid en taalontwikkeling.
- » Het niveau van de thema's loopt op: het wordt steeds een beetje moeilijker. Dat past bij je leerontwikkeling naar niveau B2. Zo leer je steeds meer Nederlands en kun je je goed voorbereiden op het Staatsexamen Nt2 Programma II. Ook de opbouw van elke paragraaf is logisch en passend bij je leerproces: van makkelijk naar moeilijker, en van gestuurde naar vrije oefening.
- » In TaalCompleet B2 is veel aandacht voor woordenschat. In elke paragraaf leer je minstens twintig nieuwe woorden. Daarbij wordt onderscheid gemaakt tussen woorden die je alleen hoeft te begrijpen en woorden die je ook zelf moet kunnen gebruiken. Daarnaast kies je vanaf het einde van het tweede thema steeds zelf een aantal woorden om te leren. Ook leer je handige zinnen die je helpen om snel en vloeiend te kunnen communiceren.
- » Met TaalCompleet B2 leer je ook regels voor grammatica en spelling. Die oefen je met duidelijke voorbeelden en opdrachten.
- » TaalCompleet B2 bestaat uit twee onderdelen: het werkboek en de elektronische leeromgeving (elo). In het werkboek staan teksten, uitleg en opdrachten. In de elo vind je onder andere opdrachten, alle werkbladen, het antwoordenboek en het digitale portfolio.
Let op: voor het beste resultaat is het belangrijk dat je niet alleen werkt in het werkboek, maar ook de werkbladen gebruikt en de opdrachten in de elo maakt.
- » Elk thema wordt afgesloten met een toets over de nieuwe woorden en grammatica. Na thema 2, 4 en 6 is er ook een vaardigheidstoets, waarmee lezen, luisteren, schrijven en spreken getoetst worden. Deze vaardigheidstoetsen lijken op het Staatsexamen Nt2 Programma II, zodat je daarvoor kunt oefenen.
- » Je kunt TaalCompleet B2 in een groep gebruiken, maar je kunt ook zelfstandig met de methode werken.

Iconen

Bij de opdrachten staan iconen. Die geven aan wat je bij de opdracht moet doen.

lezen

een lijn trekken / onderstrepen

spreken / uitspraak

luisteren

schrijven

spreken in tweetallen

video

spel

spreken met een groep

op de computer / telefoon

werkblad

nakijken

een rondje zetten

tip

praktijkopdracht

een kruisje zetten

Let op!

STEX

Sterren

Bij de opdrachten in het boek staan nul, een of twee sterren. De sterren geven de moeilijkheid van een opdracht aan: nul sterren is makkelijk, twee sterren is moeilijker.

Veel leerplezier!

De makers van TaalCompleet B2

Inhoudsopgave

Thema 1 Een leven lang leren

1.1	Blijven dromen	6	
1.2	Beter leren	16	
1.3	Nooit uitgeleerd	22	
1.4	Lees je rijk!	30	
1.5	En dan nog iets	38	

Thema 2 Mobiliteit is overal

2.1	Iedereen onderweg	42	
2.2	In beweging blijven	50	
2.3	Mens, erger je niet!	58	
2.4	Een nieuw bestaan	68	
2.5	En dan nog iets	76	

Thema 3 Typisch Nederlands

3.1	Nederland sportland	80	
3.2	Zo doen we dat	89	
3.3	Gemaakt in Nederland	98	
3.4	Tijd voor de lunch!	104	
3.5	En dan nog iets	113	

Thema 4 Aan de slag

4.1	Waarom werk je?	116	
4.2	De online markt	124	
4.3	Laat jezelf zien!	133	
4.4	Op het werk	141	
4.5	En dan nog iets	150	

Thema 5 Een duurzame toekomst

5.1	Groener wonen	154	
5.2	De kracht van water	163	
5.3	Adem in, adem uit	172	
5.4	Nuttige branden?	180	
5.5	En dan nog iets	187	

Thema 6 Democratie in de praktijk

6.1	Nederland in Europa	190	
6.2	Wie besluit wat?	198	
6.3	De stem van de burger	207	
6.4	Voor de rechter	214	
6.5	En dan nog iets	220	

Thema 7 Oog voor communicatie

7.1	Levendig spreken	224	
7.2	Nieuws of nepnieuws?	232	
7.3	Blijf in contact	240	
7.4	Effectieve communicatie	249	
7.5	En dan nog iets	257	

Thema 8 Wetenschap van alle tijden

8.1	Uitzonderlijke uitvindingen	262	
8.2	Van onderzoek naar toepassing	271	
8.3	Wat brengt de toekomst?	282	
8.4	En dan nog iets	289	

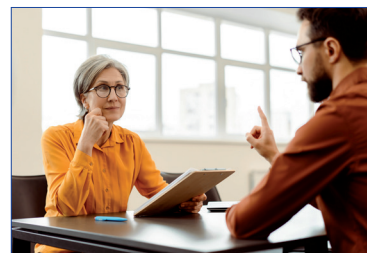
Bijlagen

Grammatica-overzicht	293
Grammaticale termen	305
Onregelmatige werkwoorden	306
Checklist Schrijven	311
Checklist Spreken	311
Index Grammatica	312
Index Handige zinnen	313
Index Tips	314
Index Woordvariatie	315
Bronnen	316

4.3 Laat jezelf zien!

43. Bespreek samen.

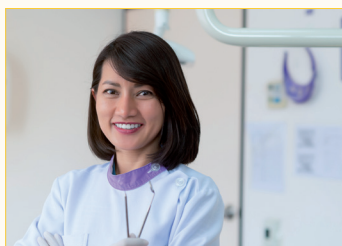
Kijk naar de foto's en bespreek de vragen.

1. Waar zie je een netwerkgesprek?
2. Heb je ervaring met een netwerkgesprek? Hoe ging dat?
3. Wat is volgens jou een netwerkgesprek?
4. Wat denk je dat iemand kan zeggen en vragen in een netwerkgesprek? Hoe is dat in jouw cultuur?
5. Bij welke beroepen wordt er veel genetwerkt, denk je?

Woordvariatie

Mannelijke en vrouwelijke beroepsnamen

Jing is **tandarts**.

Koen is **manager**.

Sommige beroepsnamen hebben één vorm, zoals *arts, dokter, elektricien, leidinggevende, manager, programmeur, tandarts, verpleegkundige, wethouder*. Je gebruikt de beroepsnaam voor zowel mannen als vrouwen.

Daan is **meester**.

Lisa is **juf**.

Sommige beroepsnamen worden alleen voor mannen gebruikt óf alleen voor vrouwen, zoals *meester* en *juf*.

Yusuf is **kapper**.

Laila is **kapster**.

Sommige beroepsnamen hebben een aparte vorm voor vrouwen. De vrouwelijke vorm maak je door extra letters achter de mannelijke beroepsnaam te zetten of een paar letters te veranderen. Bijvoorbeeld:

» advocaat - advocate	➔	+e
student - studente		
stagiair - stagiaire		
» leraar - lerare s	➔	+es
zanger - zanger es		
» boer - boer in	➔	+in

- » boekhouder - boekhoudster → er → ster
kapper - kapster
- » acteur - actrice → teur / tor → trice
presentator - presentatrice
- » regisseur - regisseuse → eur → euse

! In de praktijk wordt de mannelijke vorm vaak ook voor zowel mannen als vrouwen gebruikt, bijvoorbeeld in een vacaturetekst.

44. Vul in. *

Je ziet een lijst met beroepsnamen. Is de persoon naar wie de beroepsnaam verwijst een man of een vrouw, of wordt deze beroepsnaam voor zowel mannen als vrouwen gebruikt? Zet een kruisje in de goede kolom. Het eerste kruisje is al ingevuld.

	man	vrouw	man en vrouw
1. de tandarts	☐	☐	☒
2. de actrice	☐	☐	☐
3. de adviseur	☐	☐	☐
4. de boekhoudster	☐	☐	☐
5. de koning	☐	☐	☐
6. de hovenier	☐	☐	☐
7. de meester	☐	☐	☐
8. de journalist	☐	☐	☐
9. de kapster	☐	☐	☐
10. de koerier	☐	☐	☐
11. de kok	☐	☐	☐
12. de kunstenares	☐	☐	☐
13. de wethouder	☐	☐	☐
14. de machinist	☐	☐	☐
15. de manager	☐	☐	☐
16. de presentatrice	☐	☐	☐
17. de productiemedewerkster	☐	☐	☐
18. de regisseuse	☐	☐	☐
19. de lerares	☐	☐	☐
20. de psychologe	☐	☐	☐
21. de secretaresse	☐	☐	☐
22. de serveerster	☐	☐	☐
23. de stagiair	☐	☐	☐
24. de verpleegkundige	☐	☐	☐
25. de zangeres	☐	☐	☐

Luisteren en woordenschat

45. Kijk naar de video. **

Ga naar leren.kleurrijker.nl en kijk naar video 4.3. Probeer de belangrijkste dingen te begrijpen.

Je ziet Pieter Frijters en Lindy Bremer van Spreek.nl. Zij geven zeven tips voor een goed netwerkgesprek.

46. Beantwoord de vragen. *

- Wat is volgens Pieter het belangrijkste advies bij netwerken? (tip 1)
 - Geef zo veel mogelijk informatie over jezelf of je product.
 - Verzamel zo veel mogelijk contactgegevens van nieuwe mensen.
 - Wacht tot iemand om informatie vraagt en praat dan over jezelf.
- Wat is volgens Pieter en Lindy een goede aanpak tijdens het netwerken? (tip 2)
 - Gebruik je netwerk om de ander te helpen.
 - Probeer iets terug te krijgen als je iets aanbiedt.
 - Vraag of je iets voor de ander kunt doen.
- Waarom is het belangrijk om enthousiasme te tonen tijdens het netwerken, volgens Pieter? (tip 3)
 - Het helpt je om professioneel over te komen.
 - Het zorgt ervoor dat je betrouwbaar overkomt.
 - Het zorgt ervoor dat je sneller je product verkoopt.
- Wat is volgens Lindy een veelgemaakte fout tijdens het netwerken? (tip 4)
 - Een niet interessant gesprek te vroeg afronden.
 - Te veel informatie delen tijdens het gesprek.
 - Vergeten om elkaars contactgegevens te vragen.
- Waarom is het belangrijk om iemand te bedanken na een gesprek, volgens Pieter? (tip 5)
 - Omdat het de kans vergroot dat iemand jou onthoudt.
 - Omdat het een goede aanleiding is om je product te verkopen.
 - Omdat het vanzelfsprekend is in zakelijke gesprekken.
- Waarom is het belangrijk om op tijd te komen bij een netwerkevenement, volgens Lindy? (tip 6)
 - Omdat je dan de kans hebt om belangrijke mensen te ontmoeten.
 - Omdat je dan een rustige plek vindt en minder opvalt.
 - Omdat je dan je eigen presentatie kan voorbereiden.
- Hoe kan netwerken leuker en effectiever worden volgens Pieter? (tip 7)
 - Door goed te luisteren en veel vragen te stellen.
 - Door je te focussen op wat jij de ander kunt aanbieden.
 - Door tijd te besteden aan het verkopen van je product.

47. Kijk nog een keer naar de video en beantwoord de vragen. **

- Wat wordt bedoeld met 'het planten van een zaadje' tijdens het netwerken? _____
- Welk platform wordt genoemd om contact te houden na het netwerken? _____
- Wat is belangrijk na een goed netwerkgesprek? _____
- Wat kun je doen als je te vroeg aanwezig bent op een netwerkevenement? _____
- Wat is het belangrijkste aspect van netwerken? _____
- Wat wordt er bedoeld met 'brengen' tijdens het netwerken? _____
- Wat is de rol van luisteren in netwerken? _____

Ga naar leren.kleurrijker.nl en print tekst 4.3. **

Deze woorden moet je begrijpen:

de connectie , de connecties	Zora kent veel personen met wie ze kan samenwerken. Ze heeft veel connecties.
eenmaal / tweemaal enz.	Fruit is op de markt soms wel tweemaal zo goedkoop als in de supermarkt.
vele malen	
exact	Thomas liep de marathon van 42 kilometer en 195 meter in exact 4 uur, 13 minuten en 36 seconden.
meegeven (aan)	De leidinggevende gaf haar collega het advies mee om goed naar de feedback van de klant te luisteren.
ongetwijfeld	Lisa heeft ongetwijfeld op alle vragen het goede antwoord gegeven, want zij had een 10 voor haar toets.
uitermate	Wol is een uitermate geschikt product om een trui van te breien.
ultiem	Na jaren van hard werken bereikte de zangeres haar ultieme doel: een uitverkocht concert.
volkomen	De fysiotherapeut heeft volkomen gelijk: je moet regelmatig bewegen om fit te blijven.

Deze woorden moet je zelf kunnen gebruiken:

op de achtergrond / voorgond	Ik zat niet in het team dat aan dit project werkte, maar ik heb op de achtergrond wel meegeholpen.
veel / weinig / iets betekenen voor	De hulp van zijn vrienden tijdens zijn langdurige ziekte betekende heel veel voor Alex.
bezig zijn met zichzelf	Noor is alleen maar bezig met zichzelf. Ze denkt helemaal niet aan anderen.
dat wil zeggen (d.w.z.)	De vergadering start om 18.00 uur, dat wil zeggen dat de voorzitter precies om 18.00 uur begint met de opening.
geloofwaardig	Ik vind het maar raar wat hij allemaal vertelt. Vind jij zijn verhaal wel geloofwaardig?
een klik hebben (met)	Sanne heeft een klik met haar nieuwe collega, zowel zakelijk als privé. Ze kunnen goed samenwerken en zien elkaar ook in het weekend.
onderschatten	Je moet het schrijven van een boek niet onderschatten: het kost aanzienlijk meer tijd en moeite dan je denkt.
opleveren	Het spreken van verschillende vreemde talen levert veel voordelen op. Je kunt bijvoorbeeld communiceren met mensen uit andere landen.
uitkijken naar	Koen kijkt uit naar het weekend, want dan gaat hij samen met vrienden naar een festival.
uitstralen	Probeer zelfvertrouwen uit te stralen bij een sollicitatiegesprek. Dan maak je een sterke indruk.
uitwisselen	Als je regelmatig informatie uitwisselt binnen het team is iedereen op de hoogte van de laatste ontwikkelingen.
verder helpen / verder kijken / verder praten	Als je nog vragen hebt over het dossier, kan ik je verder helpen.

48. Wat betekenen de onderstreepte woorden? *

- Emine heeft werk gevonden via haar connecties.
 - internet
 - netwerk
- De kans op volledig herstel is vele malen groter als je revalideert onder professionele begeleiding.
 - aspecten
 - keren
- Omdat de zanger maar één concert geeft in Nederland, zullen de kaarten ongetwijfeld snel uitverkocht zijn.
 - misschien
 - zeker
- Na de vergadering wilden de collega's verder praten over de details van het project.
 - op de gang praten
 - uitgebreider praten
- Marisol kijkt uit naar de avontuurlijke wandeling in de bergen van Noorwegen.
 - heeft zin in
 - past op voor
- Jasmin geeft mee aan haar vriendin om altijd wat contant geld in je portemonnee te hebben.
 - adviseert
 - schenkt
- Laila en Yusuf hebben telefoonnummers uitgewisseld tijdens hun eerste ontmoeting.
 - aan elkaar gegeven
 - verwijderd
- Veel mensen onderschatten de discipline die nodig is om een topsporter te worden.
 - hebben te weinig waardering voor
 - hebben veel respect voor

49. Vul in. *

Kies uit: *betekent veel voor* - *exact* - *geloofwaardige* - *hadden een klik* - *heeft opgeleverd* - *uitermate* - *uitstraalt* - *ultieme*

1. Je moet je _____ houden aan de veiligheidsinstructies van dit apparaat.
2. Deze artiest is zo enthousiast! Het is bijzonder hoe hij dit _____ op het podium!
3. Haar vrijwilligerswerk _____ haar persoonlijke ontwikkeling.
4. Het is _____ belangrijk dat de gegevens nauwkeurig worden gecontroleerd.
5. De _____ test voor de kok was om een maaltijd te bereiden voor kritische gasten.
6. De getuige van het ongeluk vertelde _____ informatie.
7. Deze acteurs _____ vanaf het allereerste moment dat ze samenwerkten.
8. We zijn blij met de nieuwe machine, omdat die ons een efficiëntere productie _____.

50. Kies het goede einde van de zin. *

1. De uitleg van de docent was volkomen duidelijk en daardoor ...
 - a. begreep iedereen de lesstof zonder problemen.
 - b. raakten de studenten helemaal in de war.
2. Noor blijft bij vergaderingen meestal op de achtergrond, ...
 - a. want ze houdt ervan om te praten over haar afkomst en verleden.
 - b. want ze vindt het moeilijk om haar mening te geven in het openbaar.
3. Als je veel bezig bent met jezelf, ...
 - a. besteed je veel tijd aan het opruimen van je huis.
 - b. mis je de kans om echt contact te maken met mensen.
4. Het vertrek naar het teamuitje is morgen heel vroeg, dat wil zeggen ...
 - a. al om 6.00 uur 's ochtends.
 - b. tegen alle collega's die meegaan.

51. Spreek samen. **

Cursist A: kies een woord. Maak een zin met het woord, maar noem het woord niet. Vervang het woord door *piep*.

Cursist B: raad het woord.

Klaar? Dan kiest cursist B een woord.

1. dat wil zeggen	5. een klik hebben (met)
2. veel betekenen voor	6. onderschatten
3. bezig zijn met zichzelf	7. opleveren
4. geloofwaardig	8. verder kijken

52. Spreek samen. **

Cursist A: lees een vraag.

Cursist B: geef antwoord, kies een woord en gebruik dat woord in de goede vorm.

Klaar? Dan leest cursist B een vraag.

Kies uit: *op de achtergrond* - *uitkijken naar* - *uitstralen* - *uitwisselen*

1. Heb je zin in het weekend?
2. Wat vind jij van je favoriete artiest?
3. Wat doe je als je iemand voor de eerste keer ontmoet?
4. Voel jij je op je gemak op een podium?

53. Kies eigen leerwoorden uit de geprinte tekst van video 4.3. **

Kies acht tot twaalf woorden uit deze video die jij graag wilt leren. Noteer ze op de woordenlijst van thema 4, die je vindt op leren.kleurrijker.nl bij Extra > Woordenlijsten. Zoek de betekenis van deze woorden op. Noteer de betekenis of een voorbeeldzin erachter. Oefen met deze woorden.

54. Bedenk en zoek vragen. *

1. In video 4.3 geven Pieter en Lindy tips voor een goed netwerkgesprek. Waar kun je allemaal over praten tijdens een netwerkgesprek? Bekijk de lijst met onderwerpen hieronder. Bedenk bij elk onderwerp een vraag die interessant is om te stellen in een netwerkgesprek. Gebruik daarbij de woorden tussen haakjes.

Bijvoorbeeld: opleiding (*belangrijk*)

→ Welke opleiding of cursus is belangrijk om te kunnen werken in deze sector?

» carrière (*verantwoordelijkheden*)

» werkervaring (*vaardigheden en kwaliteiten*)

» werkomstandigheden (*uitdaging*)

» sector (*trend*)

2. Zoek online extra vragen voor een netwerkgesprek. Zoek bijvoorbeeld op 'Indeed netwerkgesprek'. Kies vijf vragen uit en noteer ze.

☐ _____

☐ _____

☐ _____

☐ _____

☐ _____

55. Spreek samen. **

- Kruis in opdracht 54 aan op welke vragen je een antwoord kunt geven.
- Maak tweetallen. Stel elkaar de aangekruiste vragen en geef antwoord.
- Wat hoop je dat de ander na een netwerkgesprek meeneemt met betrekking tot jou? Kruis aan.
 - ☐ jouw ambitie om verder te groeien in je vakgebied
 - ☐ jouw lange loopbaan of carrière
 - ☐ jouw kwaliteiten in je vakgebied
 - ☐ jouw vaardigheden in je vakgebied
 - ☐ jouw opleidingsniveau
 - ☐ de sector waarin je werkzaam bent
 - ☐ jouw verantwoordelijkheden op je werk
 - ☐ jouw werkervaring

Waar praat je over? - Waar moet je rekening mee houden?

- » **Waar** is de ander **in** geïnteresseerd?
- » **Waar** praat je wel en niet **over** tijdens een netwerkgesprek?
- » **Waar** moet je rekening **mee** houden bij het netwerken?

Deze vragen beginnen met *waar*, met later in de zin een **voorzetsel**. Het **vraagwoord** *waar* in deze vragen betekent hetzelfde als het vraagwoord *wat*. Je vraagt hiermee dus naar dingen.

Het voorzetsel hoort meestal bij een **werkwoord** of een **vaste uitdrukking** in de zin.

» Waar <u>is</u> de ander in geïnteresseerd?	→	geïnteresseerd zijn in
» Waar <u>praat</u> je wel en niet over ?	→	praten over
» Waar moet je <u>rekening mee</u> houden?	→	rekening houden met

! Je gebruikt *waar* niet om te verwijzen naar personen. *Waar ben je in geïnteresseerd?* betekent dus iets anders dan *In wie ben je geïnteresseerd?*

- » **Waar** is de ander geïnteresseerd?
- » **Waar** is de ander **in** geïnteresseerd?
- » **Waarover** praat je wel of niet?
- » **Waar** praat je wel of niet **over**?

Als je zelf zo'n vraag wilt stellen, dan kun je de vraag beginnen met *Waar* en het voorzetsel, bijvoorbeeld *Waar* in of *Waar* over. Maar het klinkt veel natuurlijker als je het voorzetsel verder in de zin zet, dus *Waar ... in* of *Waar ... over*. Waar je het voorzetsel dan precies moet zetten, hangt af van de hoeveelheid werkwoorden in de zin:

» Waar <u>houd</u> je rekening mee ?	→	Maak je een vraag met <u>één werkwoord</u> , zet het voorzetsel dan <u>achteraan in de zin</u> . Daarna kan nog wel een woordgroep met een voorzetsel komen, zoals <i>tijdens een netwerkgesprek</i> .
» Waar <u>praat</u> je wel en niet over tijdens een netwerkgesprek?	→	
» Waar <u>heb</u> je over <u>gepraat</u> tijdens het netwerkgesprek?	→	Maak je een vraag met <u>meerdere werkwoorden</u> , zet het voorzetsel dan <u>voor het tweede werkwoord</u> . Ook hier geldt dat er aan het eind van de zin nog wel een woordgroep met een voorzetsel kan komen.
» Waar <u>heb</u> je rekening mee <u>moeten</u> <u>houden</u> ?	→	

- » **Waar** heb je moeite **mee** in je werk als accountant?
- » **Waar** zijn jullie in de zomer **naartoe** / **heen** geweest?
- » **Waar** kom je van oorsprong **vandaan**?

Sommige voorzetsels moet je veranderen als je verwijst met *waar* + **voorzetsel**:

met → mee naar [plaats] → naartoe / heen uit [plaats] → vandaan

56. Vraag en antwoord.

Cursist A: lees de vraag.

Cursist B: lees het antwoord.

1. Waar proost jij op ?	Op een zonnige toekomst voor het echtpaar!
2. Waar word je blij van ?	Van spelen met mijn kinderen.
3. Waar ben je bezorgd over ?	Over de schoolprestaties van mijn kind.
4. Waar oriënteer je je op ?	Op een nieuwe opleiding.
5. Waar ga je na de les naartoe ?	Naar de sportschool.
6. Waar hoop je op voor de toekomst?	Op een lang en gelukkig leven.
7. Waar kan ik je mee helpen?	Met afwassen.
8. Waar heb je je bij aangesloten?	Bij een band.

9. Waar heb je veel tijd in geïnvesteerd?	In het zoeken naar een nieuwe baan.
10. Waar kom jij van oorsprong vandaan ?	Uit Syrië.
11. Waar verwonder jij je over ?	Over hoe mooi de natuur is.
12. Waar is couscous een alternatief voor ?	Voor rijst.
13. Waar blink jij in uit?	In hardlopen.
14. Waar droomde je vroeger van ?	Van een carrière als dierenarts.
15. Waar moest je je vroeger aan houden?	Aan de huisregels.

Kijk nog een keer naar de vragen.

Cursist A: lees de vraag hardop.

Cursist B: bedenk zelf een antwoord. Begin met het juiste voorzetsel!

Klaar? Dan leest cursist B de vragen.

57. Doe de opdracht op werkblad 4.3. *

Je gaat vragen maken met *waar* + voorzetsel.

58. Maak goede vragen. **

1. Bedenk vragen die interessant zijn voor een netwerkgesprek. Gebruik werkwoorden of uitdrukkingen uit de lijst hieronder. Let op: staat het juiste voorzetsel er niet bij, bedenk dan zelf het juiste vaste voorzetsel. Noteer de vragen in je schrift.

Bijvoorbeeld: zich voorbereiden

Waar moet ik me goed op voorbereiden als ik bij jouw bedrijf wil solliciteren?

beschikken over
verantwoordelijk zijn
vertellen
zich concentreren

investeren
zich oriënteren
rekening houden
zich aansluiten

terecht kunnen
zich houden aan
ten koste gaan van

2. Geef daarna jouw vragen aan een medecursist. Jij krijgt de vragen van hem of haar. Lees de genoteerde vragen goed. Wat is goed en wat kan beter? Bespreek ze daarna samen.

59. Spreek samen. **

Voer een netwerkgesprek. Dat wil zeggen: stel netwerk vragen aan elkaar en beantwoord ze. Gebruik de vragen uit opdracht 54. Gebruik ook minimaal drie vragen uit opdracht 58. En gebruik de handige zinnen uit paragraaf 4.1.
Klaar? Vorm een ander tweetal en voer een nieuw netwerkgesprek.

60. Praktijkopdracht. **

Doe de opdracht op *Taalkaart 16* of *Taalkaart 17* op leren.kleurrijker.nl.
Je gaat een netwerkgesprek voeren of een LinkedIn-profiel maken.

Maak op leren.kleurrijker.nl de opdrachten bij 4.3. **

6.1 Nederland in Europa

1. Bespreek samen.

1. Wat zie je op het kaartje?
2. Wat is het doel van de Europese Unie?
3. Op de kaart staat de situatie van april 2025. Zijn er daarna nog EU-landen weggegaan of bijgekomen?

situatie april 2025

Lezen en woordenschat

2. Lees de tekst. **

Het ontstaan van de Europese samenwerking

Geen nieuwe oorlog meer in Europa. Dat is de belangrijkste drijfveer voor een samenwerking die uiteindelijk leidt tot de Europese Unie (EU). Een grote **meerderheid** van de Nederlanders vindt het goed dat Nederland lid is van de EU. Anderen vragen zich af: hoever moet deze samenwerking gaan?

Europese samenwerking

Na de Tweede Wereldoorlog zoeken Europese leiders naar manieren om een nieuwe oorlog te voorkomen. **Verscheidene** politici willen graag Europese samenwerking en integratie. Er wordt een start gemaakt met samenwerking op het gebied van **strategische** materialen die nodig zijn om wapens mee te kunnen maken. Frankrijk, Duitsland, Italië, België, Nederland en Luxemburg ondertekenen in 1951 het Verdrag van Parijs en **richten** daarmee de Europese Gemeenschap voor Kolen* en Staal** (EGKS) **op**. Het verdrag **heeft betrekking op** de productie van kolen en staal: voortaan wordt die productie niet meer door de landen zelf, maar door de EGKS geregeld.

In 1957 ondertekenen de zes leden het Verdrag van Rome. Daarmee is de oprichting van de Europese Economische Gemeenschap (EEG) een feit: een groep van zes landen met een **intern** vrije handel van producten. Al gauw begint de EEG een gemeenschappelijk landbouwbeleid. De Nederlandse politicus Sicco Mansholt (1908-1995) ontwerpt het voor een goede voedselvoorziening en om de inkomens van boeren door **subsidies** te verbeteren. De Europese samenwerking wordt steeds intensiever en zal in de jaren die volgen niet alleen over economie gaan, maar ook over cultuur, onderwijs en milieu.

De Europese Unie

Begin jaren negentig is de Nederlandse regering groot voorstander van verdere integratie van Europa. Niet alle lidstaten zijn even enthousiast over dit **denkbeeld**. Tijdens het Nederlandse voorzitterschap van de Raad van Europese Gemeenschappen begint een nieuwe **fase**: met de ondertekening van het Verdrag van Maastricht wordt in 1992 de Europese Unie (EU) opgericht. De lidstaten willen op het gebied van veiligheid en **justitie** intensiever samenwerken. En er wordt besloten om een gemeenschappelijke munt, de euro, in te voeren.

Voor een handelsland als Nederland is het van enorm economisch belang om onderdeel te zijn van een groot Europees vrijhandelsgebied. Ook andere landen zien de voordelen en het aantal lidstaten van de EEG en EU groeit van 6 in 1972 tot 28 in 2013.

De EU heeft grote invloed op het leven van haar inwoners. Ze kunnen gemakkelijker emigreren en reizen binnen de Unie en **goederen** kunnen zonder grenscontroles overal binnen de EU vervoerd worden. **Regelgeving** tussen landen wordt afgestemd, waardoor de EU steeds vaker bepaalt wat de nationale overheden van de lidstaten wel en niet mogen doen. Zo zorgt de Nederlandse EU-politica Neelie Kroes ervoor dat telefoonbedrijven geen hoge vergoeding meer mogen vragen als EU-inwoners over de grens bellen.

Kritiek

Dat 'Brussel' zich ergens mee bemoeit, **wekt** regelmatig irritatie. De meeste Europeanen zien zichzelf **in eerste instantie** als burgers van hun eigen nationale staten. Bij sommige inwoners van de Unie ontstaat het gevoel dat Europa alles bepaalt en ze zelf geen invloed meer hebben. Ze **verzetten zich tegen** verdere integratie; zo **wijzen** in 2005 de Fransen en de Nederlanders een voorgestelde Europese 'grondwet' **af**. De eurocrisis die in 2009 **uitbreekt**, tast het vertrouwen in de EU verder aan. Ook de vraag in welke mate lidstaten vluchtelingen moeten opnemen, leidt tot grote verschillen van mening. De Britten stemmen in 2016 voor de 'brexit': ze verlaten de EU. Na een **moeizaam** proces van politieke onderhandelingen wordt het vertrek in 2020 **definitief**. Ondanks deze ontwikkelingen is de steun voor de EU in de meeste van de **overgebleven** 27 lidstaten groot, ook in Nederland. De EU wordt als belangrijk, zelfs noodzakelijk, ervaren. Maar over de manier waarop de Europese samenwerking in de toekomst het beste vorm kan krijgen, zijn er grote meningsverschillen.

Bron: <https://www.canonvannederland.nl/nl/europa>

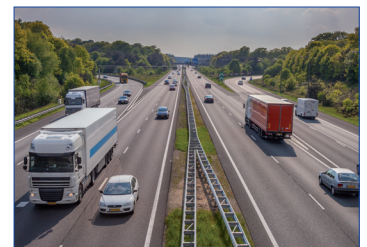
* **kolen** (of **steenkool**): zwart materiaal uit de grond dat gebruikt wordt als brandstof en energie levert

** **staal**: een soort hard (sterk) metaal, dat veel wordt gebruikt in de industrie

3. Lees de vragen en zoek de antwoorden in de tekst. **

- Met welk doel ontstond in 1951 de Europese Gemeenschap voor Kolen en Staal (EGKS)?
 - De landen wilden de landbouw stimuleren om meer te produceren.
 - De landen wilden de productie van materialen voor wapens afschaffen.
 - De landen wilden gezamenlijk de productie van belangrijke materialen regelen.
 - De landen wilden graag een vrije handel van producten hebben.
- De volgende stap was het ontstaan van de Europese Economische Gemeenschap (EEG) in 1957. Wat was een belangrijk doel van de EEG?
 - Alle deelnemende landen beloofden nooit meer oorlog te voeren.
 - Binnen de deelnemende landen kon voortaan vrij gehandeld worden.
 - De EEG moest gaan fungeren als een grote Europese regering.
 - Er werden nieuwe grenzen getrokken binnen de deelnemende landen.
- In 1992 gingen de Europese landen nog een stap verder: de Europese Unie (EU) werd gevormd. Wat houdt die samenwerking volgens de tekst in? Vijf antwoorden zijn goed.
 - aanzienlijk meer focus op landbouw dan op industrie
 - een gezamenlijke Europese organisatie voor onderwijs
 - een gezamenlijke munt in veel landen: de euro
 - geen controles aan de grens op producten
 - inwoners kunnen vrij reizen binnen de EU
 - meer controle op schaarse producten
 - meer Europese regels voor de individuele landen
 - meer samenwerking op het gebied van veiligheid
 - minder zakendoen met landen buiten Europa
- De meeste Europeanen zijn blij met de EU, maar er is ook kritiek. Welke kritiek vind je terug in de tekst?
 - De EU-landen hadden de Britten nooit uit de EU mogen zetten.
 - De vrije handel tussen lidstaten werkt alleen op de korte termijn.
 - Het is onmogelijk om de verschillende Europese culturen te integreren.
 - Mensen vrezen dat ze invloed in hun eigen land kwijtraken aan Europa.

Deze woorden moet je begrijpen:

het denkbeeld	Steeds meer mensen hebben het denkbeeld dat computers intelligenter kunnen worden dan mensen.
de goederen	Vanuit de haven van Rotterdam worden de goederen vervoerd naar winkels in heel Europa.
justitie	Als iemand verdacht wordt van criminaliteit, onderzoekt justitie wat er is gebeurd en welke straf iemand krijgt.
moeizaam	Pas na een lang en moeizaam proces met veel problemen kwamen de politieke partijen tot overeenstemming.
oprichten	Voor de aanleg van de nieuwe speeltuin is een buurtcommissie opgericht, waarin ook kinderen mogen meepraten.
(de) regelgeving strategisch	Dankzij goede wetten en regelgeving zijn mensen nu beter beschermd tegen misleidende reclames. Omdat Lisa bewust bezig is met haar plannen voor de toekomst, kiest ze strategisch voor een werkgever waar ze veel kan leren.
uitbreken	In de <i>Star Wars</i> -films breekt regelmatig een oorlog uit waarbij een groot deel van de ruimte betrokken is.
verscheidene	Verscheidene hoofdsteden hopen het volgende Europese voetbaltoernooi te mogen organiseren.
wekken	De positieve manier waarop hij zijn kinderen opvoedt, heeft bij mij altijd veel bewondering gewekt.

Deze woorden moet je zelf kunnen gebruiken:

afwijzen	Dat land wil graag lid worden van de EU, maar omdat het nog niet voldoet aan de eisen is het verzoek afgewezen.
betrekking hebben op	De nieuwe wet heeft betrekking op leerlingen en gaat over gelijke kansen in het onderwijs.
definitief	Het programma van de studiedag is inmiddels definitief: er kan niets meer aan veranderd worden.
de fase , de fases / fasen	In de eerste fase van het project wordt een planning gemaakt. Daarna volgen de uitvoeringsfase, de afronding en de evaluatie.
in eerste instantie	In eerste instantie was de burgemeester tegen de bouw van een nieuw station, maar later vond ze het toch een goed idee.
intern	In de media lijken de beide directeuren het met elkaar eens te zijn, maar intern zijn er grote meningsverschillen over het beleid.
de meerderheid	Bij de verkiezingen hopen alle politieke leiders natuurlijk op een meerderheid van de stemmen.
overblijven	Van alle aanmeldingen bleven nog twee kandidaten over, die allebei heel geschikt waren voor de functie.
de subsidie , de subsidies	De mensen in mijn straat hebben bij de gemeente subsidie aangevraagd voor extra bomen en struiken. Met dat geld kunnen we onze buurt groener maken.
zich verzetten (tegen)	Een kleine groep inwoners heeft zich lang verzet tegen de aanleg van het industrieterrein, maar uiteindelijk kwam dat er toch.

4. Wat betekenen de onderstreepte woorden? *

- Honderd jaar geleden waren de denkbeelden over mensenrechten anders dan nu.
 - aanbevelingen
 - ideeën
 - richtlijnen
- De brief van de gemeente heeft betrekking op het verlagen van de belasting.
 - beschikt over
 - gaat over
 - geeft advies over
- Verscheidene ouders hebben zich aangemeld als begeleider voor de sportdag.
 - bijna geen
 - verschillende
 - vrijwel alle
- Het magazijn stond vol goederen, waarmee de productiemedewerkers aan de slag gingen.
 - artikelen
 - geschenken
 - verpakkingen

5. In deze fase van haar leven houdt oma zich graag bezig met haar kleinkinderen.
 - a. aspect
 - b. periode
 - c. stijl
6. Zijn karakter is zo anders dan mijn karakter, dat onze communicatie soms heel moeizaam gaat.
 - a. ingrijpend
 - b. langzaam
 - c. lastig
7. Als je subsidie aanvraagt bij de overheid, moet je aan allerlei voorwaarden voldoen.
 - a. geld
 - b. omzet
 - c. onderzoek

5. Zoek bij elkaar. *

1. Heb je iets gehad aan de voorlichtingsavond?	a. Daar gaan zij zich samen tegen verzetten.
2. Hoe reageerden de mensen op de vulkaanuitbarsting?	b. Daar kan justitie een boete voor geven.
3. Waarom ben je in Nijmegen gaan studeren?	c. Dat moet eerst nog intern besproken worden.
4. Waarom liggen die folders hier nog steeds?	d. De hogeschool van Zwolle wees mij af.
5. Wanneer wordt het nieuws over de samenwerking medegedeeld?	e. Die bleven na de laatste bijeenkomst over.
6. Wat kan de overheid doen bij illegale woningbouw?	f. In de wijde omgeving brak grote paniek uit.
7. Wat vinden de bewoners van de aangekondigde huurverhoging?	g. Mijn belangstelling voor deze opleiding is zeker gewekt.

6. Wat past in de zin? *

1. Sanne koos een **moeizame** / **strategische** locatie voor haar nieuwe winkel, vlak bij het grote winkelcentrum.
2. Hoewel ik **definitief** / **in eerste instantie** niet enthousiast was over mijn nieuwe baan, bleek deze uiteindelijk toch heel leuk te zijn.
3. Ik heb jarenlang bij een goede werkgever gewerkt, maar nu is het tijd om mijn eigen onderneming **af te wijzen** / **op te richten**.
4. Europese **fase** / **regelgeving** zorgt ervoor dat mensen kunnen vertrouwen op de veiligheid van voedsel.
5. Eva en Laila hebben een huis op het platteland gekocht en gaan de stad **definitief** / **intern** verlaten.
6. Bij de stemming bleek een **meerderheid** / **subsidie** van de aanwezigen voor een openbaar toegankelijk concert te zijn.

7. Maak de zinnen af. **

Gebruik (een vorm van) de woorden die tussen haakjes staan.

1. Emine accepteerde de uitnodiging, hoewel _____ . (in eerste instantie)
2. De regel die gisteren is ingevoerd, _____ . (betrekking hebben op)
3. Toen de voorbereidingen waren afgerond, _____ . (de fase)
4. Omdat Marisol emancipatie belangrijk vindt, _____ . (zich verzetten tegen)

8. Werk samen. **

Je gaat met elkaar praten over de leerwoorden.

Cursist A: zoek in het woordenboek de definities op van de woorden *afwijzen*, *definitief* en *intern*.

Cursist B: zoek in het woordenboek de definities op van de woorden *meerderheid*, *overblijven* en *subsidie*.

Lees zelf de definities, lees ze niet aan elkaar voor. Vertel elkaar dan in je eigen woorden wat een leerwoord betekent, zonder het leerwoord te noemen. De andere cursist probeert te raden om welk woord het gaat.

De overheid moet iets doen. - Ik kom je graag helpen verhuizen.

- » De overheid moet iets **doen**.
- » Ik kom bij je **eten**.

Na **werkwoorden** zoals *willen*, *moeten* en *komen* kun je een tweede werkwoord gebruiken. Het tweede werkwoord is een **infinitief**. Weet je nog na welke werkwoorden je een infinitief kunt gebruiken? Kijk op leren.kleurrijker.nl bij Extra > Grammatica > Werkwoorden met een infinitief.

- » De EU moet in het belang van alle lidstaten **blijven handelen**.
- » Ga je in Brussel wonen? Ik kom je graag **helpen verhuizen**.

Na de werkwoorden *gaan*, *komen*, *kunnen*, *moeten*, *mogen*, *willen* en *zullen* kun je ook **twee** infinitieven gebruiken.

Nederland blijft Europese samenwerking belangrijk **vinden**.

Nederland zal Europese samenwerking belangrijk **blijven vinden**.

Ik help je graag **verhuizen**.

Ik kom je graag **helpen verhuizen**.

Ahmet leert **basketballen**.

Ahmet wil **leren basketballen**.

In het eerste voorbeeld hierboven staan in de zin links twee werkwoorden: *blijft ... vinden*. Voeg je nog een werkwoord toe aan die zin, zoals het werkwoord *zal* in de zin rechts? Dan komt dat werkwoord op de plek van het eerste werkwoord te staan. Het werkwoord *blijft* schuift op naar rechts en wordt een infinitief: *blijven*. De infinitief *vinden* blijft helemaal achteraan staan.

- » De minister durfde niet jarenlang over het onderwerp **te blijven discussiëren**.
- » Samir verwacht morgen zijn gerepareerde fiets **te kunnen ophalen**.
- » We hopen volgend jaar weer een buurtfeest **te mogen organiseren**.

Weet je nog dat je na sommige werkwoorden, zoals *verwachten* of *hopen*, *te* + een tweede werkwoord kunt gebruiken? Kijk op leren.kleurrijker.nl bij Extra > Grammatica > Werkwoorden met *te* en een infinitief. Zulke werkwoorden met *te* kun je ook gebruiken als eerste werkwoord in zinnen met twee infinitieven.

9. Spreek samen.

Cursist A: lees de vraag. Cursist B: lees het antwoord. Klaar? Dan leest cursist B de vraag en cursist A het antwoord.

Dek daarna de antwoorden af. Cursist A stelt opnieuw een vraag en cursist B geeft zonder te lezen antwoord. Doe dit zo snel mogelijk. Klaar? Wissel weer van rol.

1. Ga je volgend jaar een opleiding volgen?

Ja, ik wil een opleiding gaan volgen.

2. Kom je donderdag bij ons eten?

Ja, ik wil donderdag graag komen eten.

3. Blijf je hier even wachten?

Ja, ik zal hier even blijven wachten.

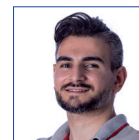
4. Gaat Jasmin vanavond logeren?

Ja, ze mag vanavond gaan logeren.

5. Ga je zo nog boodschappen doen?

Ja, ik moet zo boodschappen gaan doen.

6. Help je me daarna met koken?

Nee, ik kom je niet helpen koken.

7. Kom je de schuur opruimen?

8. Laat je je huis verven?

Nee, ik kan de schuur niet komen opruimen.

Ja, ik ga mijn huis laten verven.

10. Schrijf nieuwe zinnen. **

Lees de zinnen. Voeg een vorm van het extra werkwoord toe. Schrijf de nieuwe zin correct op.

Bijvoorbeeld: Marisol blijft liever even **zitten**. (+ *willen*)

Marisol wil liever even blijven zitten.

1. We laten onze zieke hond door de dierenarts behandelen. (+ *moeten*)

2. Leert Alex dit jaar nog autorijden? (+ *gaan*)

3. Blijf je even op me wachten? (+ *kunnen*)

4. De kinderen bleven 's avonds niet te lang buiten spelen. (+ *mogen*)

5. Laat je me vandaag even de nieuwe planning zien? (+ *komen*)

6. Ik weet niet hoe hij dit probleem gaat oplossen. (+ *willen*)

7. De gesprekspartners kunnen nu gauw overeenstemming bereiken. (+ *moeten*)

8. Karlijn moet hard werken aan haar herstel. (+ *zullen*)

11. Spreek samen. **

Kijk naar de praatplaat *Het bos*. De docent laat de praatplaat zien, of je bekijkt de praatplaat via leren.kleurrijker.nl.

Cursist A: stel de vraag. Cursist B: bedenk een antwoord en gebruik daarbij de persoonsvorm uit de vraag en twee infinitieven aan het einde van de zin. Wissel na elke zin van rol.

Bijvoorbeeld: Wat wil Anna? Anna wil een kaart **leren begrijpen**.

1. Wat moet Sanne doen?
2. Wat kan Alex?
3. Wat willen Nina en Eva?
4. Wat gaat Yusuf doen?
5. Wat wil Bas?
6. Wat mag Ali?
7. Wat kan Tim doen?
8. Wat willen Lisa en Samir?

Zomertijd gaat in – wordt het verzetten van de klok ooit afgeschaft?

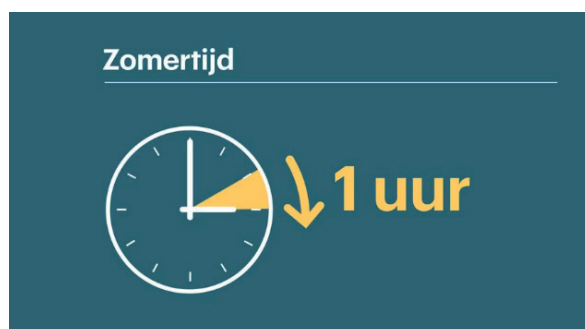
Komende nacht begint de zomertijd: de klok wordt om 2.00 uur verzet naar 3.00 uur, en dat is voor iedereen wennen. Een paar jaar geleden was er sprake van dat het verzetten van de klok zou worden afgeschaft. Maar de tijd tikt door, en er gebeurt niks. Hoe zit dat?

Nederland heeft in 1977 de zomertijd ingevoerd om aan te sluiten bij de buurlanden. De zomertijd en de wintertijd zijn een afspraak van de Europese Unie. In bijna alle landen van Europa gaat de klok in maart een uur vooruit en in oktober een uur achteruit. Maar inmiddels klinkt er al jaren kritiek: moeten we er niet vanaf?

Europees Parlement akkoord

In 2019 ging het Europees Parlement na een lange tijd van discussiëren akkoord met de afschaffing van de zomer- en wintertijd. 2021 zou het laatste jaar zijn waarin de klok in de EU verzet zou worden. Maar de lidstaten moesten zelf bepalen wat de nieuwe standaardtijd wordt. En daar ligt een probleem.

Toenmalig minister Ollongren van Binnenlandse Zaken liet het eens uitzoeken. Wat betekent het als Nederland zou kiezen voor een permanente wintertijd, of zomertijd? Kort gezegd is het zo dat de wintertijd gezonder is voor de mens, maar de zomertijd veiliger is voor het verkeer.

Een veelgenoemd punt is de energiebesparing: door de zomertijd kunnen de lampen 's avonds een uurtje later aan. Maar Ollongren noemde de besparing die daardoor ontstaat 'miniem'. Uit het onderzoek komt geen eenduidig beeld naar voren wélk tijdsysteem het zou moeten worden.

Als het alleen maar zou gaan om de gezondheid, heeft een systeem zonder veranderingen de voorkeur. "Voor de gezondheid is het volgens het Rijksinstituut voor Volksgezondheid en Milieu (RIVM) van belang zo veel mogelijk aan te sluiten bij onze natuurlijke tijdzone en ook een permanente tijd aan te houden", schreef de minister.

Bioritme

Marijke Gordijn weet als chronobioloog van de Rijksuniversiteit Groningen (RUG) hoe belangrijk bioritme is voor het menselijk lichaam. "Het wisselen van de tijd is niet gezond. Bij een keuze voor een standaardtijd is het beter om 's ochtends meer licht te hebben."

Bij permanente zomertijd sta je een groot deel van het jaar in het donker op en is het in de avond langer licht. "Dat verstoort je biologische klok en je slaap. Wintertijd is wat dat betreft beter, maar onze biologische klok is het beste af bij de 'Engelse' tijdzone, de Greenwich Mean Time (GMT)."

Wetenschappers zijn het erover eens: GMT, dus één uur vroeger dan de huidige wintertijd, is eigenlijk de tijdzone die bij ons hoort. Dat geldt ook voor België, Luxemburg, Frankrijk en Spanje. Gordijn: "Duitsland ligt verder naar het oosten, dus voor de Duitsers is de wintertijd eigenlijk de juiste tijdzone. Het zou niet raar zijn om ons te houden aan de tijdzones die bij ons passen."

De feiten zijn er, deskundigen zijn het erover eens, maar uiteindelijk is het een politieke keuze, zegt Gordijn. "In feite was de politiek goed begonnen. Er is een goed rapport, maar dat is in de la verdwenen. Er wordt niks mee gedaan om onduidelijke redenen. En dat is jammer."

Iemand die zich er ook enorm voor heeft ingezet om de zomer- en wintertijdregeling af te schaffen, is Annie Schreijer-Pierik. Zij is namens het CDA al sinds 2014 lid van het Europees Parlement. "Brussel is er al jaren akkoord mee, dus in Den Haag moet het gebeuren", zegt ze in een reactie.

De EU-ministers moeten er met elkaar uitkomen wat dan de juiste tijd moet gaan worden. "Maar eerlijk gezegd begrijp ik wel dat het geen prioriteit is op dit moment. Ze hebben wel andere dingen aan hun hoofd, er is wel iets meer aan de hand in Nederland en de wereld."

In de ijskast

Het kabinet heeft eerder laten weten het belangrijk te vinden dat de tijd in Nederland en in de landen om ons heen zoveel mogelijk gelijk blijft. Dat is voor de economie en handel weer praktisch. "Daarom neemt

het kabinet pas een standpunt in als duidelijk is wat de buurlanden doen”, zo staat op de website van de Rijksoverheid.
Nederland wil zijn systeem in de toekomst hoe dan ook afstemmen met de buurlanden België en Duitsland, maar ook met Luxemburg en Frankrijk.
“Het heeft bij de Europese lidstaten geen prioriteit. Al twee jaar is er helemaal niets gebeurd”, zegt politiek

verslaggever Fons Lambie erover. “Verschillende EU-voorzitters hebben het onderwerp niet op de agenda gezet. Lidstaten vinden andere zaken belangrijker. Het is ook zeer ingewikkeld om te regelen: welke tijd kies je dan? En hoe voorkom je dat er straks per Europees land iets anders geldt? En dan wordt zo’n idee in de ijskast gezet.”

Naar: <https://www.rtl.nl/nieuws/artikel/5373770/zomertijd-wintertijd-afschaffen-verzetten-klok>

13. Lees de vragen en zoek de antwoorden in de tekst. *

1. In 1977 voerde Nederland de zomertijd in. Welke reden daarvoor vind je terug in de tekst?
 - a. Door de zomertijd paste de tijd in Nederland beter bij die van de buurlanden.
 - b. Door de zomertijd worden mensen eerder wakker en bewegen ze meer.
 - c. Meer licht in de zomer is gunstig voor de productie in de landbouw.
 - d. Zomertijd zorgt ervoor dat werktijden beter passen bij landen buiten Europa.
2. Wat zijn volgens de tekst redenen om de zomertijd af te schaffen? Twee antwoorden zijn goed.
 - a. Andere Europese landen gebruiken de zomertijd ook niet meer.
 - b. De daadwerkelijke besparing van energie blijkt heel beperkt te zijn.
 - c. Duitsland heeft een andere tijdzone dan Nederland.
 - d. Voor de gezondheid is het beter om de klok niet steeds te verzetten.
3. Het Europees Parlement besliste al in 2019 dat de zomertijd afgeschaft mag worden. Waarom is dit nog steeds niet gebeurd?
 - a. In een aantal Europese landen zorgt de zomertijd nog wel voor een flinke energiebesparing.
 - b. Veel landen willen eerst onderzoeken welke tijd de bevolking eigenlijk wil.
 - c. Voor veel Europese landen is het onderwerp zomer- of wintertijd geen prioriteit.

14. Kies eigen leerwoorden uit de tekst. **

Kies acht tot twaalf woorden uit de tekst *Zomertijd gaat in - wordt het verzetten van de klok ooit afgeschaft?* die jij graag wilt leren. Noteer ze op de woordenlijst van thema 6, die je vindt op leren.kleurrijker.nl bij Extra > Woordenlijsten. Zoek de betekenis van deze woorden op. Noteer de betekenis of een voorbeeldzin erachter. Oefen met deze woorden.

Spreken

15. Bespreek samen. **

Je hebt bovenstaand krantenartikel gelezen. Wat is jouw mening over het wel of niet meer verzetten van de klok? Gebruik zinnen met twee infinitieven. Geef ook argumenten om je standpunt te ondersteunen. Weet je nog hoe je je mening kunt geven? Kijk op leren.kleurrijker.nl bij Extra > Handige zinnen > *Je mening geven* (1), (2), (3) en (4).

Maak op leren.kleurrijker.nl de opdrachten bij 6.1. **

8.1 Uitzonderlijke uitvindingen

1. Bespreek samen.

Wat zijn Nederlandse uitvindingen? Zet een kruisje bij de **voorwerpen** waarvan jij denkt dat het Nederlandse uitvindingen zijn.

☐

☐

☐

☐

☐

☐

☐

☐

☐

Luisteren en woordenschat

2. Kijk naar de video en beantwoord de vragen. **

Ga naar leren.kleurrijker.nl en kijk naar video 8.1.

Je gaat kijken naar een video over tien Nederlandse uitvindingen.

1. Wat heeft Maus Gatsenides uitgevonden?
 - a. de camera
 - b. de flitspaal
 - c. een supersnelle auto
2. Welke stelling over wortels is waar?
 - a. Nederlanders hebben de kleur van wortels veranderd.
 - b. Wortels komen oorspronkelijk uit Europa.
 - c. Wortels worden pas enkele honderden jaren gegeten.
3. Welke stelling over de olympische vlam is waar?
 - a. De olympische vlam is bedacht door de ontwerper van het Olympisch Stadion Amsterdam.
 - b. De uitvinder van de olympische vlam was zelf marathonloper.
 - c. Jan Wils, de bedenker van de olympische vlam, was een christelijke ontwerper.

4. Waar komt de naam 'Bluetooth' vandaan?
 - a. Zo heet de uitvinder van draadloze verbindingen.
 - b. Zo heet het bedrijf waar de uitvinder werkte.
 - c. Zo heette een Deense koning uit het verleden.
5. Cornelis Drebbel heeft de onderzeeër uitgevonden ...
 - a. als vervanging voor de roeiboot.
 - b. in de twintigste eeuw.
 - c. in opdracht van de Engelse koning.
6. Wat heeft Jan van der Heyden samen met zijn broer uitgevonden?
 - a. brandslangen
 - b. brandspuiten
 - c. brandweerwagens
7. De cd, die in 1982 voor het eerst gemaakt werd, ...
 - a. is tientallen jaren gigantisch populair geweest.
 - b. was een eigen ontwerp van Philips.
 - c. was kwetsbaar voor beschadigingen.
8. Welke stelling over aandelen is waar?
 - a. Aandeelhouders hebben geen invloed op het bedrijf.
 - b. De aandelenmarkt is een moderne uitvinding.
 - c. De eerste aandelen werden verkocht in cafeetjes.
9. Welke voor de medische wereld belangrijke uitvinding deed Willem Kolff?
 - a. de kunstlong
 - b. het kunstgebit
 - c. het kunsthart
10. Wat is waar over wifi?
 - a. Wifi is ontstaan uit technieken voor kassa's.
 - b. Wifi krijgt steeds weer nieuwe versies.
 - c. Wifi was meteen beschikbaar voor consumenten.

Ga naar leren.kleurrijker.nl en print tekst 8.1. **

Deze woorden moet je begrijpen:

een aandeel hebben in	De sfeer in de klas is enorm verbeterd en daar heeft de docent met zijn open houding een belangrijk aandeel in gehad.
de bemannig	De bemanning van het vliegtuig geeft voor vertrek veiligheidsinstructies aan de passagiers.
iets met elkaar / iemand gemeen hebben	Hua en Carlos ontdekten dat ze meer met elkaar gemeen hebben dan ze in eerste instantie dachten. Zo zijn ze allebei geïnteresseerd in techniek en moderne muziek.
iemand een hak zetten	Emine had haar idee in vertrouwen verteld aan Tim, maar hij presenteerde het later als zijn eigen plan. Het was duidelijk dat hij haar een hak had gezet en dat werd niet gewaardeerd.
ironisch	Ze zei ironisch 'Lekker weertje, hè?', terwijl ze haar paraplu opende voor de regenbui.
onder de loep nemen	Ik heb je verslag al even kort bekeken, maar voordat ik er echt iets over kan zeggen, moet ik het goed onder de loep nemen.
de mythe , de mythes / mythen	De toeristen kwamen naar de stad vanwege het beroemde verhaal over een moedige graaf, maar de bewoners wisten dat het een mythe was om bezoekers aan te trekken.
de oudheid	Veel ideeën over politiek, wetenschap, kunst en cultuur zijn al heel lang geleden ontwikkeld door de Grieken in de oudheid.
voorgoed	Hun relatie is na 11 jaar voorgoed voorbij. Ze zullen niet weer bij elkaar komen.
de voorouders	Als je op zoek gaat in oude documenten, kun je veel te weten komen over je voorouders en familiegeschiedenis.

Deze woorden moet je zelf kunnen gebruiken:

hip	Wijde broeken zijn nu ontzettend populair onder jongeren, want ze vinden ze hip, maar ouderen zie je er niet snel in lopen.
de inspraak	Lisa voelt zich beter op haar nieuwe werkplek, omdat ze inspraak heeft in bepaalde zaken, zoals de inrichting van haar werk en haar werktijden.
de kras	Iemand heeft een enorme kras gemaakt op mijn auto, misschien met een sleutel of met een steen. Nu moet ik mijn auto naar de garage brengen voor reparatie.
het model	Ben je op zoek naar een nieuwe laptop? Op deze website kun je eenvoudig verschillende modellen met elkaar vergelijken.
de nier	De twee nieren in je lichaam hebben belangrijke taken, zoals het verwijderen van afvalstoffen uit je bloed en het regelen van je bloeddruk.
het orgaan	Het is belangrijk om goed voor je lichaam te zorgen, zodat je organen (zoals je hart en je longen) goed blijven werken.
telkens	De docent moest de theorie telkens opnieuw uitleggen, omdat veel studenten de regels bleven vergeten.
de toeschouwer	De toeschouwers in het stadion juichten toen de wereldberoemde voetballer een doelpunt maakte.
de vijand	In deze oorlogsfilm krijg je eerst de indruk dat de vijand van het hoofdpersonage een slecht persoon is. Maar later blijken hoofdpersoon en vijand meer op elkaar te lijken dan ze denken.
het voorwerp	In de gang van de school staat een bak met gevonden voorwerpen. Als je iets kwijt bent, kun je kijken of het daarin ligt.

3. Wat past in de zin? *

1. Ze heeft haar nieuwe mobieltje pas een week in huis, maar er zit nu al een **kras** / **model** op het scherm.
2. Als arts ben je vaak gespecialiseerd in een of meerdere **organen** / **voorwerpen**, bijvoorbeeld de hersenen, het hart of de longen.
3. Door te zoeken in oude documenten is Naima erachter gekomen dat haar **toeschouwers** / **voorouders** uit Spanje komen en kunstenaars waren.
4. Tijdens de bouwwerkzaamheden deden de bouwers een bijzondere vondst: een **mythe** / **voorwerp** uit de 18e eeuw.
5. De **bemannig** / **vijand** werkt al tientallen jaren met elkaar samen op een groot schip.
6. Veel mensen denken dat je ziek wordt als je met nat haar naar buiten gaat, maar artsen zeggen dat dit niet klopt en dat het slechts een **mythe** / **nier** is.
7. Toen Aron erachter kwam dat een studievriend op dezelfde stagevacature had gesolliciteerd als hij, had hij het gevoel dat die vriend hem **een hak had gezet** / **onder de loep had genomen**.
8. Als je heel lang extreem moe bent, is het verstandig om je bloed en plas te laten onderzoeken. In het lab kunnen ze dan onder andere zien of je schade hebt aan je **modellen** / **nieren**.

4. Zet de woorden op de goede plek. *

Kies uit: *hebben een aandeel gehad in - de inspraak - hebben onder de loep genomen - de oudheid - telkens - voorgoed*

Let op: drie woorden heb je niet nodig.

In _____ ontwikkelde de geneeskunde zich langzaam tot een wetenschap. Artsen in die tijd probeerden al te begrijpen hoe het menselijk lichaam werkte door goed te kijken en door middel van eenvoudige operaties. Toch werden sommige fouten _____ opnieuw gemaakt, omdat er nog weinig wetenschappelijk bewijs bestond. De oude Grieken namen ideeën van de oude Egyptenaren over en via verhalen van handelaren leerden ze ook over de Chinese geneeskunde. Deze oude culturen _____ de ontwikkeling van medische kennis en de vroege geneeskunde.

5. Wat betekent de zin of het woord? *

1. Mijn broers en ik **hebben** veel **met elkaar gemeen**.
 - a. We doen onaardig tegen elkaar.
 - b. We houden van dezelfde dingen.
 - c. We werken allemaal bij de gemeente.

2. Voordat we een keuze maken, zullen we de details van de verschillende voorstellen **onder de loep nemen**.
 - a. We zullen de details grotendeels aanpassen.
 - b. We zullen de details nadrukkelijk afwijzen.
 - c. We zullen de details nauwkeurig onderzoeken.
3. In een conflict wordt de groep met andere denkbeelden vaak als **vijand** gezien.
 - a. concurrent
 - b. moordenaar
 - c. tegenstander
4. **Toeschouwers** zorgen voor een unieke sfeer en hebben een grote invloed op het spel en de prestaties van de spelers, zo blijkt uit onderzoek.
 - a. publiek
 - b. tegenliggers
 - c. trainers

6. Wat past niet in het rijtje? *

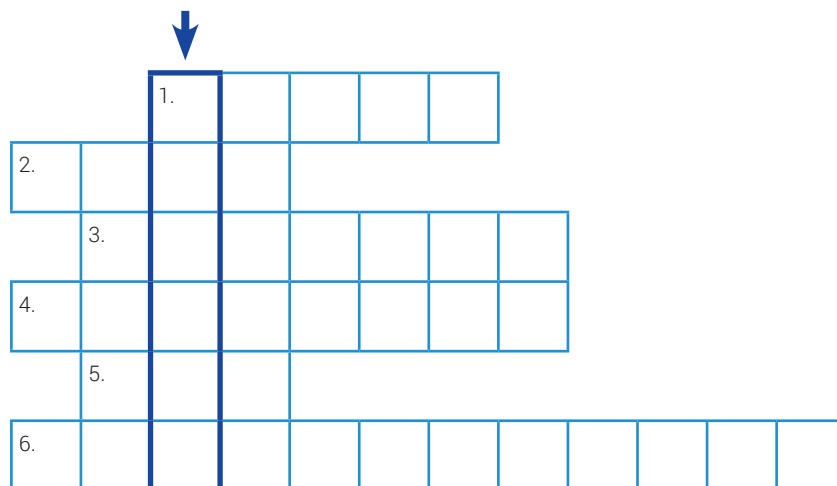
1. definitief - strak - voor altijd - voorgoed
2. betrokken zijn bij - de context - de inspraak - je mening geven
3. de impact - het model - het ontwerp - het type
4. ernstig - de grap - ironisch - spotten
5. conservatief - hip - klassiek - traditioneel

7. Maak de puzzel. **

Let op: de ij is één letter.

1. Een persoon die of land dat als tegenstander wordt gezien.
2. Je hebt er meestal twee van in je lichaam, maar sommige mensen leven met één ...
3. Je lichaam heeft hier in totaal 79 verschillende van.
4. De mogelijkheid om je mening te laten horen en invloed te hebben op een besluit.
5. Een ander woord voor leuk en modern.
6. Een ander woord voor kijkers of supporters.

Welk woord lees je van boven naar beneden? _ _ _ _ _

8. Schrijf een kort verhaal. **

Kies een foto en schrijf er een kort verhaal bij. Schrijf het verhaal in je schrift. Gebruik de volgende woorden: *hip - kras - model - telkens - voorwerp*

Informeel taalgebruik en modewoorden

De video over uitvindingen is een informatieve video met een informele toon. Dat hoor je aan het taalgebruik: *jij, je en jullie, joe (doei), ons leek het wel leuk, druk gauw op die abonneerknop, even een fotootje AirDroppen, geef een like*, maar ook aan woordcombinaties en woorden als *zat vaak* en *eindbaas*.

De meeste informele woorden worden door mensen van alle leeftijden gebruikt. Bijvoorbeeld woorden als *wat* en *zat*:

- » *Heb je wat geld voor me?* (een beetje, niet veel)
- » *Hij heeft geld zat.* (meer dan genoeg, heel veel)

Sommig informeel taalgebruik is tijdelijk, dat noemen we modewoorden. Ze worden vaak vooral door jongeren gebruikt en niet door iedereen begrepen. Veel Nederlandse modewoorden komen uit het Engels, zoals *chill, cool, nice* en *sick*. Soms verdwijnen modewoorden niet. Ze worden dan uiteindelijk zelfs opgenomen in het woordenboek. Dat geldt bijvoorbeeld voor *chill, cool, eindbaas, gaaf, tof* en *vet*.

9. Vul in. *

1. Zoek in een woordenboek op wat de woorden betekenen.

chill	_____	gaaf	_____
cool	_____	tof	_____
eindbaas	_____	vet	_____

2. Wat zouden *nice* en *sick* betekenen? _____
3. Welke andere informele woorden en modewoorden hoor je in jouw omgeving? Weet je ook wat ze betekenen?

10. Welk woord past in de zin? *

Kies *wat* of *zat*.

1. Ik heb een droge keel. Mag ik **wat water** / **water zat**?
2. Die druiven zou ik niet kopen. Er zit **wat schimmel** / **schimmel zat** op.
3. Je hoeft niets te eten mee te nemen. We hebben echt **wat eten** / **eten zat** in huis.
4. Ik had vanochtend het gevoel dat ik **wat tijd** / **tijd zat** had, maar toch kwam ik te laat op mijn afspraak.
5. Alleen in de ochtend wordt er **wat neerslag** / **neerslag zat** verwacht, maar de rest van de dag blijft het droog.
6. Zal ik kaartjes kopen voor dat festival waar ik je over vertelde? De kaartverkoop is net begonnen, dus er zijn nu nog **wat kaarten** / **kaarten zat**.
7. Toen Nahom een buurtbarbecue wilde organiseren heeft hij een aanvraag gedaan voor **wat subsidie** / **subsidie zat** bij de gemeente.
8. Mijn buurjongen is begonnen met het verzamelen van tropische planten. Hij heeft al **wat bijzondere exemplaren** / **bijzondere exemplaren zat** in huis.
9. Ik denk dat dit huis snel wordt verkocht. Er zijn **wat mensen** / **mensen zat** op zoek naar een huis.
10. Mijn zus heeft **wat ideeën** / **ideeën zat** en is altijd met iets nieuws bezig. Dat is echt typerend voor haar.
11. Zit er 's ochtends vroeg **wat condens** / **condens zat** op het slaapkamerraam? Zet dan het raam op een kier, zodat de kamer goed kan luchten.
12. Marisol houdt niet van zoetigheid, maar ze heeft toch maar **wat honing** / **honing zat** in haar thee gedaan, want ze heeft keelpijn.

11. Praktijkopdracht. **

Doe de opdracht op *Taalkaart 31* op leren.kleurrijker.nl.

Je gaat filmpjes bekijken en luisteren of je informeel taalgebruik en modewoorden hoort.

De Ig Nobelprijs - voor grappig onderzoek van serieuze wetenschappers

Kun je eten dat op de grond valt nog veilig eten als je het binnen vijf seconden opraapt? Helpt het drinken van een beetje alcohol bij het spreken van een net aangeleerde vreemde taal? En hoe komt het dat die massa's voetgangers op grote stations niet op elkaar botsen? Wetenschappers deden onderzoek naar deze bijzondere vragen en ze hebben nog iets gemeen: ze ontvingen er een Ig Nobelprijs voor.

Wat is de Ig Nobelprijs?

Je hebt vast weleens gehoord van de Nobelprijzen. Sinds 1901 worden deze internationale prijzen uitgereikt aan wetenschappers of organisaties die veel voor de mensheid hebben betekend, door belangrijk onderzoek te doen of bij te dragen aan de wereldvrede. Maar wist je dat er ook een wetenschapsprijs is voor onderzoeken die mensen in eerste instantie laten lachen, maar in tweede instantie ook aan het denken zetten? Deze prijs heet de *Ig Nobelprijs*. De prijs wordt elk jaar uitgereikt en de uitreiking lijkt een beetje op de echte Nobelprijsuitreiking, maar dan met veel ruimte voor humor in de ceremonie. Echte Nobelprijswinnaars reiken de prijzen uit en de winnaars van de Ig Nobelprijs moeten hun onderzoek in korte tijd uitleggen aan het publiek. Vaak gebeurt dit op een speelse en creatieve manier, wat de uitreiking leuk maakt om naar te kijken en luisteren.

De Ig Nobelprijs bestaat sinds 1991 en werd bedacht door Marc Abrahams, uitgever van het wetenschappelijke tijdschrift *Annals of Improbable Research*. De naam van de prijs is een woordgrapje: hij komt van de naam Alfred Nobel en het Engelse woord *ignoble*, wat zo iets betekent als 'van lage kwaliteit' of 'onwaardig'. Hoewel de prijsuitreiking humoristisch is, gaat het wel altijd om echt en serieus wetenschappelijk onderzoek. Op drie na zijn alle onderzoeken die de prijs kregen gepubliceerd in erkende wetenschappelijke tijdschriften.

De vijfsecondenregel

Een bekend voorbeeld van een onderzoek dat een Ig Nobelprijs kreeg, gaat over de zogenaamde vijfsecondenregel. Veel mensen denken dat eten dat op de grond valt nog veilig is om te eten als je het snel opraapt, bijvoorbeeld binnen vijf seconden. De Amerikaanse Jillian Clarke heeft onderzoek gedaan naar dit idee. Uit haar onderzoek bleek dat voedsel vrijwel meteen besmet raakt, als het op een vloer valt waar bacteriën op zitten.

De Ig Nobelprijswinnaar die ook een Nobelprijs won

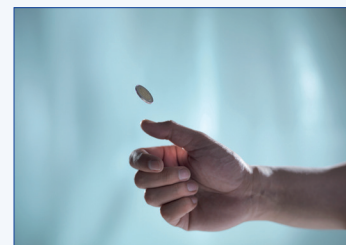
Een van de bekendste winnaars van de Ig Nobelprijs is natuurkundige Andre Geim. In 2000 kreeg hij deze prijs voor een experiment waarbij hij een kikker liet zweven in de lucht met behulp van zeer sterke magneten. Dit werkte omdat het lichaam van een kikker voor een groot deel uit water bestaat, en water reageert een klein beetje op magnetische krachten. Het experiment was spectaculair en trok veel aandacht. Wat Andre Geim extra bijzonder maakt, is dat hij tien jaar later ook een echte Nobelprijs voor Natuurkunde won.

Nederlands onderzoek dat in de prijzen viel

Meerdere Nederlandse onderzoekers of onderzoeken die in Nederland zijn uitgevoerd, zijn ook beloond met een Ig Nobelprijs. Hieronder een greep uit de winnaars van de afgelopen jaren:

Onderzoekers van de TU Eindhoven ontvingen in 2021 een Ig Nobelprijs voor hun onderzoek naar massa's voetgangers en hoe het komt dat mensen in die massa's bijna nooit op elkaar botsen.

Onder leiding van een wetenschapper van de Universiteit van Amsterdam gooide een internationale groep wetenschappers 350.757 keer 'kop of munt' om te onderzoeken of een opgegooide munt vaker landt op de kant waar je mee begint. Voor dit onderzoek dat ze in hun vrije tijd hadden uitgevoerd, ontvingen ze in 2024 een Ig Nobelprijs.

Een onderzoeksteam van de Universiteit Maastricht won in 2025 ook een prijs. Zij ontdekten dat het drinken van een beetje alcohol helpt bij het spreken van een nieuwe vreemde taal. Met de nadruk op een beetje. Te veel alcohol drinken zorgt namelijk voor een averechts effect: je kunt dan juist minder vloeiend spreken en je uitspraak wordt erg onduidelijk.

De Ig Nobelprijs laat zien dat wetenschappelijk onderzoek niet alleen serieus, maar soms ook verrassend, vermakelijk en zelfs grappig kan zijn. Achter al die opvallende experimenten schuilt waardevolle kennis, we kunnen er dus ook echt iets van leren. Maar deze prijs zorgt ervoor dat we niet alleen leren van de wetenschap, maar er ook lekker om kunnen lachen.

13. Beantwoord de vragen. *

1. Wat is het belangrijkste doel van de Ig Nobelprijzen, denk je?
2. Wat was de uitkomst van het experiment met betrekking tot de vijfsecondenregel?
3. Waarom is Andre Geim een bijzondere wetenschapper?
4. Welk voorbeeld uit de tekst vond jij het meest interessant of grappig? Waarom?
5. Denk je dat humor helpt om wetenschap beter te begrijpen? Waarom?

14. Kies eigen leerwoorden uit de tekst. **

Kies acht tot twaalf woorden uit de tekst *De Ig Nobelprijs - voor grappig onderzoek van serieuze wetenschappers* die jij graag wilt leren. Noteer ze op de woordenlijst van thema 8, die je vindt op leren.kleurrijker.nl bij Extra > Woordenlijsten. Zoek de betekenis van deze woorden op. Noteer de betekenis of een voorbeeldzin erachter. Oefen met deze woorden.

Grammatica

Ze ontvingen er een Ig Nobelprijs voor. - Ik twijfel erover of dit de juiste beslissing is.

- » Wetenschappers deden onderzoek naar deze bijzondere vragen en ontvingen **er** een Ig Nobelprijs **voor**.
- » Amerikaanse onderzoekers hebben de vijfsecondenregel getest, door voedsel op verschillende soorten vloeren te laten vallen en te meten hoeveel bacteriën **erop** kwamen.

Weet je nog dat het woordje *er* met een [voorzetsel](#) kan verwijzen naar eerder genoemde dingen, zaken of zinnen? Kijk op leren.kleurrijker.nl bij Extra > Grammatica > *Er + voorzetsel*.

- » Deze prijs zorgt **ervoor**, **dat** we ook eens lekker kunnen lachen om de wetenschap.
- » Sanne droomt **er** al sinds ze klein is **van**, **om** een eigen bedrijf op **te** zetten.
- » Ik twijfel **erover**, **of** dit de juiste beslissing is.

Er + voorzetsel kan ook een [bijzin](#) aankondigen, zoals in bovenstaande voorbeelden. Zo verwijst je met *er* dus vooruit (naar wat later in de zin komt).

15. Doe de opdracht op werkblad 8.1a.

Je gaat steeds het goede antwoord kiezen.

16. Vraag en antwoord.

Cursist A: lees de vraag.

Cursist B: lees het antwoord.

Klaar met alle vragen? Dan leest cursist B de vragen.

Waar houd je van?

Ik houd **ervan om** vrij **te** hebben.

Waar vertrouw je op?

Ik vertrouw **erop dat** het goedkomt.

Waar heb je een hekel aan?

Ik heb **er** een hekel **aan als** mensen roddelen.

Waar ben je blij mee?

Ik ben **er** blij **mee dat** ik een opleiding heb kunnen volgen.

Waar ben je het mee eens?

Ik ben het **ermee** eens **dat** we zuiniger moeten leven.

Waar ga je van uit?

Ik ga **ervan** uit **dat** het mooi weer wordt.

Waar kijk je naar uit?

Ik kijk **ernaar** uit **om** mijn familie weer **te** zien.

Waar hangt het van af?

Het hangt **ervan** af **hoeveel** het allemaal gaat kosten.

Waar twijfel je aan?

Ik twijfel **eraan of** dit mij zal lukken.

Waar denk je vaak aan?

Ik denk **er** vaak **aan hoe** het zal zijn om hem weer te zien.

Waar houd je niet van?

Ik houd **er** niet **van om** lang **te** moeten vergaderen.

Waar kun je niet aan wennen?

Ik kan **er** niet **aan** wennen **dat** het eten hier zo anders is.

Tips bij spreken: Een presentatie geven

Soms moet je op je opleiding of werk een presentatie geven. Hier vind je strategieën die je kunt gebruiken als ...

1. je jezelf moet corrigeren (verbeteren) omdat je iets hebt gezegd dat niet helemaal klopt of als je jezelf wilt corrigeren omdat je iets toch net even anders wilt zeggen.
2. je een woord niet kunt vinden of niet meer weet hoe iets heet.
3. je je presentatie wilt verlevendigen en leuk wilt maken om naar te luisteren.

TIP Deze strategieën kun je ook gebruiken tijdens vergaderingen en in gesprekken.

1. Jezelf corrigeren

Je kunt jezelf corrigeren door korte inleidende zinnestjes te gebruiken. Kijk naar deze voorbeelden:

- » O, wat zeg ik nu? Ik bedoel niet 'wantrouwen' maar 'weerstand'.
- » Wat ik wil zeggen, is dat we ons niet te snel moeten neerleggen bij deze beslissing.

2. Woorden omschrijven

Kom je niet op een woord? Weet je niet meer hoe iets heet? Om je presentatie vloeiend te houden en om te voorkomen dat er stiltes vallen, kun je proberen het woord te omschrijven. Als je dan bijvoorbeeld over het verkeer praat en het woord 'overtreding' kwijt bent, kun je het omschrijven als 'iemand doet iets wat niet mag of tegen de regels is'. Je kunt ook voorbeelden geven of een situatie beschrijven om duidelijk te maken wat je bedoelt. In de context van verkeer kun je dan zeggen 'dat iemand bijvoorbeeld te hard rijdt of doorrijdt bij een rood stoplicht'.

TIP Je kunt ook eerder geleerde handige zinnen gebruiken. Kijk op leren.kleurrijker.nl bij Extra > Handige zinnen > Een woord beschrijven en Jezelf verbeteren en controleren of iemand jouw uitleg begrijpt.

3. Je presentatie verlevendigen

Je kunt je presentatie levendiger en aantrekkelijker maken om naar te luisteren door te variëren in taalgebruik. Je kunt dit op verschillende manieren doen. Bijvoorbeeld door synoniemen te gebruiken in plaats van steeds hetzelfde woord. Moet je bijvoorbeeld iets vertellen over de visie van het bedrijf waar je voor werkt? Vervang dan het woord 'visie' af en toe door het woord 'opvatting' of 'standpunt'.

Ook kun je variëren met de lengte van zinnen, zinsbouw en zinsaccent. Wissel lange en korte zinnen af. Gebruik af en toe inversie of een bijzin. Gebruik vragen en korte zinnen om de aandacht te trekken of vast te houden. Stel bijvoorbeeld dit soort vragen tijdens je presentatie: *Waarom is dit belangrijk?* of *Wat betekent dit voor het resultaat?* Langere zinnen kun je gebruiken om iets uitgebreider te beschrijven of om iets gedetailleerder uit te leggen. Zo zorg je voor afwisseling en is je presentatie fijner om naar te luisteren.

17. Doe de opdrachten op werkblad 8.1b. *

Je gaat synoniemen en omschrijvingen zoeken en bedenken.

18. Varieer in taalgebruik. **

Lees onderstaand fragment uit een presentatie. Herschrijf het fragment in je schrift of op een apart papier. Varieer daarbij in taalgebruik. Gebruik bijvoorbeeld synoniemen en maak zinnen van verschillende lengte en zinsbouw.

Ik houd mijn presentatie over de ontwikkeling van de mobiele telefoon. De mobiele telefoon is een telefoon waarmee je draadloos kunt bellen en waar je heel veel extra dingen mee kunt doen, zoals internetten, berichten sturen en nog veel meer. De mobiele telefoon is in 1973 ontwikkeld door Martin Cooper en de mobiele telefoon was toen nog heel zwaar en de mobiele telefoon was ook heel erg duur en de mobiele telefoon kostte duizenden euro's. De mobiele telefoon kon toen ook nog niet zo veel, je kon met je mobiele telefoon alleen maar bellen, faxen, mailen, landkaarten bekijken en de krant lezen. De mobiele telefoon kon ook niet lang zonder stroom, dus je moest de mobiele telefoon al na één uur opladen en de mobiele telefoon lag dan ook meteen tien uur aan de lader.

19. Spreek samen. **

Cursist A: omschrijf een van de woorden. Je mag het woord zelf niet gebruiken. Ook mag je geen delen van het woord gebruiken.

Cursist B: raad het woord.

Klaar? Dan omschrijft cursist B een woord.

1. abstract	7. infrastructuur
2. analyseren	8. integreren
3. dilemma	9. overtreding
4. duurzaam	10. revalideren
5. flitspaal	11. sprookje
6. horizon	12. vlam

20. Geef een presentatie over een uitvinding. **

Werk in groepjes van vier cursisten. Iedere cursist bereidt een korte presentatie voor over een uitvinding uit zijn of haar eigen land die hij of zij interessant vindt. Elke cursist vertelt ongeveer vijf minuten over deze uitvinding aan de andere cursisten in het groepje. Bij de voorbereiding moeten meerdere bronnen gebruikt worden. Tijdens de presentatie moeten de strategieën voor presentaties gebruikt worden. Geef elkaar binnen het groepje feedback op het gebruiken van deze strategieën. Je krijgt van je docent een beoordelingsmodel voor het geven van de feedback.

TIP Bedenk van tevoren welke synoniemen en omschrijvingen je zou kunnen gebruiken. Als je bijvoorbeeld een presentatie zou moeten geven over de mobiele telefoon, zou je 'het apparaat', 'het toestel', 'de smartphone' of 'het mobieltje' kunnen gebruiken om mee te variëren.

TIP Weet je nog hoe je een presentatie geeft? Kijk op leren.kleurrijker.nl bij Extra > Tips > Tips bij spreken > Een presentatie geven. En bij Extra > Handige zinnen > Een presentatie beginnen en afsluiten.

Maak op leren.kleurrijker.nl de opdrachten bij 8.1. **

TaalCompleet

Nederlands voor anderstaligen

Met TaalCompleet B2 maak je de stap van niveau B1 naar B2. Je bouwt verder op wat je met TaalCompleet B1 geleerd hebt. TaalCompleet B2 bestaat uit een werkboek en een online leeromgeving. Je leert de taal die je nodig hebt in het dagelijks leven en voor je opleiding of op je werk. Participatie staat hierbij centraal. Bovendien kun je je met deze methode voorbereiden op het Staatsexamen Nt2 Programma II.

TaalCompleet B2 is een afwisselende, communicatieve methode, gericht op functioneel taalgebruik. Met wat je in het boek leert, ga je aan de slag in de boekopdrachten en praktijkopdrachten. Ook oefen je uitgebreid online.

TaalCompleet B2 biedt:

- contextrijk en betekenisvol materiaal
- blended learning: boek en online leeromgeving voor klassikaal en zelfstandig leren
- een digitaal portfolio dat inzicht geeft in de taalvaardigheid en taalontwikkeling
- een taalpaspoort, taalkaarten, werkbladen en praatplaten in de online leeromgeving
- veel aandacht voor woordenschatverwerving (receptief en productief)
- opdrachten met een opbouw volgens het ABCD-model van Neuner
- praktijkopdrachten met een opbouw volgens het VUT-model
- uitspraak en verstavaardigheid
- leerstrategieën en zelfreflectie
- een leerstofafhankelijke toets per thema
- verspreid door de methode drie vaardigheidstoetsen (per toets alle vaardigheden)
- een uitgebreide docentenhandleiding met extra lesideeën en tips voor differentiatie en variatie

De serie TaalCompleet bestaat uit:

PRAAT JE MEE? **ALFA A** **ALFA B** **TC A1** **TC A2** **TC B1** **TC B2** **KNM-Z** **KNM**

